T005 A HÀM V 99-2-Kinh 55 Ấm-Lậu Vô Tận-Tật Lậu Tận

Đại Tạng Kinh (Linh Sơn Pháp Bảo)

KINH 55. AÁM1 Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi, Phaät ôû trong vöôøn Loäc daõ, Tieân nhaân ñoïa xöù, nöôùc Ba- la-naïi. Baáy giôø, Theá Toân baûo caùc Tyø-kheo: “Nay, Ta seõ noùi veà aám vaø thoï aám. “Theá naøo laø aám? Nhöõng gì laø saéc, hoaëc quaù khöù, hoaëc hieän taïi, hoaëc vò lai; hoaëc trong, hoaëc ngoaøi; hoaëc thoâ, hoaëc teá; hoaëc toát, hoaëc xaáu; hoaëc xa, hoaëc gaàn; taát caû chuùng ñöôïc goïi chung laø saéc aám. “Tuøy theo nhöõng gì laø thoï, töôûng, haønh, thöùc; taát caû ñöôïc goïi chung laø thoï, töôûng, haønh, thöùc aám. Ñoù goïi laø aám. “Theá naøo laø thoï aám? Neáu saéc laø höõu laäu, chaáp thuû, thì saéc kia hoaëc quaù khöù, hoaëc hieän taïi, hoaëc vò lai, phaùt sanh ra tham duïc, saân nhueá, ngu si vaø caùc thöù taâm phaùp tuøy phieàn naõo2 khaùc. Thoï, töôûng, haønh, thöùc laïi cuõng nhö vaäy. Ñoù goïi laø thoï aám.” Phaät noùi kinh naøy xong, caùc Tyø-kheo nghe nhöõng gì Ñöùc Phaät daïy, hoan hyû phuïng haønh. KINH 56. LAÄU VOÂ LAÄU Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi, Phaät ôû trong vöôøn Loäc daõ, Tieân nhaân ñoïa xöù, nöôùc Ba- la-naïi. Baáy giôø, Theá Toân baûo caùc Tyø-kheo: “Nay Ta seõ noùi veà phaùp höõu laäu vaø voâ laäu. “Theá naøo laø phaùp höõu laäu? Neáu saéc laø phaùp höõu laäu, bò chaáp thuû; saéc sanh ra aùi vaø nhueá. Cuõng vaäy, thoï, töôûng, haønh, thöùc laø phaùp höõu laäu, bò chaáp thuû; thöùc kia sanh ra aùi vaø nhueá. Ñoù goïi laø phaùp höõu laäu. “Theá naøo laø phaùp voâ laäu? Nhöõng gì saéc voâ laäu, khoâng bò chaáp

1.

Paøli, S. 22, 48. Khandaø.

2.

Thöôïng phieàn naõo taâm phaùp chæ caùc taâm sôû tuøy
phieàn naõo.

thuï3; saéc kia hoaëc quaù khöù, hoaëc hieän taïi, hoaëc vò lai, saéc kia khoâng sanh aùi, nhueá. Cuõng vaäy, thoï, töôûng, haønh, thöùc laø voâ laäu, khoâng chaáp thuû; thöùc kia hoaëc quaù khöù, hoaëc hieän taïi, hoaëc vò lai, khoâng sanh aùi, nhueá. Ñoù goïi laø phaùp voâ laäu.” Phaät noùi kinh naøy xong, caùc Tyø-kheo nghe nhöõng gì Ñöùc Phaät daïy, hoan hyû phuïng haønh.

3. Trong baûn Haùn: phi thoï

Keä toùm taét: Hai tín, hai A-nan, Phaùp hoaïi, Uaát-ñeå-ca, Baø-la vaø theá gian, Tröø phaùp laäu, voâ laäu. KINH 57. TAÄT LAÄU TAÄN4 Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi, Phaät ôû taïi vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø, nöôùc Xaù-veä. Baáy giôø, Theá Toân ñaép y oâm baùt vaøo thaønh Xaù-veä khaát thöïc. Sau ñoù, laïi oâm y-baùt, khoâng noùi vôùi chuùng, khoâng baûo thò giaû, moät thaâ n moät mình, ñeán quoác ñoä phöông Taâ y, du haø nh trong nhaân gian5. Baáy giôø, trong röøng An-ñaø coù moät Tyø-kheo töø xa troâng thaáy Theá Toân, khoâng noùi vôùi chuùng, khoâng baûo thò giaû, moät thaân moät mình. Sau khi thaáy vaäy, lieàn ñeán choã Toân giaû A-nan, thöa: “Toân giaû bieát cho, Ñöùc Theá Toân, khoâng noùi vôùi chuùng, khoâng baûo

thò giaû, moät thaân moät mình ra ñi du haønh.” Baáy giôø, Toân giaû A-nan noùi vôùi Tyø-kheo kia: “Neáu nhö Ñöùc Theá Toân, khoâng noùi vôùi chuùng, khoâng baûo thò giaû, moät thaân moät mình ra ñi du haønh, thì chuùng ta khoâng neân ñi theo. Vì sao? Vì ngaøy hoâm nay Ñöùc Theá Toân muoán ít baän roän ñeå an truï tòch dieät6.” Baáy giôø Ñöùc Theá Toân du haønh veà phöông Baéc, ñeán truï döôùi taøn caây Baït-ñaø-taùt-la7, trong röøng caây coù ngöôøi giöõ gìn, taïi tuï laïc

4.

Quoác Dòch, phaåm 10. Paøli, S. 22. 81. Paørileyya.

5.

Chuyeän xaûy ra khi Phaät truù taïi Kieàu-thöôûng-di. Paøli: Kosambiyaö viharati ghositaøraøme.

6.

Haùn: tòch dieät ñaây chæ söï tónh laëng.

7.

Baït-ñaø-taùt-la thoï Paøli: bhaddasaøla (caây sa-la hieàn), moät loaïi caây sala.

Ba-ñaø8 thuoäc nöôùc Baùn-xaø9. Sau khi Ñöùc Theá Toân ñi roài, coù moät soá ñoâng Tyø-kheo ñeán choã Toân giaû A-nan, thöa vôùi Toân giaû A-nan raèng: “Ngaøi coù nghe, hieän nay Ñöùc Theá Toân ñang ôû nôi naøo khoâng?” Toân giaû A-nan ñaùp: “Toâi coù nghe, hieän nay Ñöùc Theá Toân ñang ôû veà phöông Baéc, döôùi taøn caây Baït-ñaø-taùt-la, trong röøng caây coù ngöôøi giöõ gìn, taïi tuï laïc Ba-ñaø thuoäc nöôùc Baùn-xaø.” Baáy giôø, caùc Tyø-kheo noùi vôùi Toân giaû A-nan raèng: “Toân giaû bieát cho, ñaõ laâu roài chuùng toâi khoâng gaëp Ñöùc Theá Toân; neáu ngaøi khoâng ngaïi cöïc nhoïc, thì coù theå cuøng chuùng toâi ñeán choã Ñöùc Theá Toân, xin thöông xoùt cho!” Toân giaû A-nan bieát ñaõ ñuùng luùc, neân im laëng maø nhaän lôøi. Baáy giôø, Toân giaû A-nan cuøng soá ñoâng Tyø-kheo chôø qua ñeâm, saùng sôùm ñaép y oâm baùt vaøo thaønh Xaù-veä khaát thöïc. Khaát thöïc xong trôû veà tinh xaù, saép xeáp ngoïa cuï, mang y baùt, ñi veà höôùng Taây du haønh trong nhaân gian, roài quay veà höôùng Baéc, ñeán khu röøng coù ngöôøi giöõ gìn, taïi tuï laïc Ba-ñaø, thuoäc nöôùc Baùn-xaø. Baáy giôø, Toân giaû A-nan cuøng soá ñoâng Tyø-kheo saép xeáp y baùt, röûa chaân xong, ñeán choã Ñöùc Theá Toân, ñaàu maët laïy saùt chaân Phaät, roài ngoài qua moät beân. Baáy giôø, Ñöùc Theá Toân vì soá ñoâng Tyø-kheo noùi phaùp, khai thò, giaùo giôùi, laøm cho lôïi ích, laøm cho an laïc10. Vaøo luùc aáy, giöõa chuùng coù moät Tyø-kheo nghó raèng: “Bieát nhö theá naøo, thaáy nhö theá naøo ñeå nhanh choùng chöùng ñaéc laäu taän?” Baáy giôø, Ñöùc Theá Toân bieát ñöôïc nhöõng yù nghó cuûa Tyø-kheo kia, neân baûo caùc Tyø-kheo: “Neáu coù Tyø-kheo ñang ôû trong choã ngoài naøy nghó raèng: ‘Bieát

8. Ba-ñaø tuï laïc Paøli: Paørileyyaka, teân moät khu röøng ñöôïc baûo veä (rakkhitavanasaòño, sôù giaûi) taïi Kosambi. 9. Baùn-xaø quoác Paøli: Paócala; nhöng baûn Paøli khoâng ñeà caäp teân nöôùc naøy. 10. Thò giaùo lôïi hyû thöù töï thuyeát phaùp cuûa Phaät. Paøli: samdassesi samaødapesi

samuttejasi sampahaösesi.

nhö theá naøo, thaáy nhö theá naøo ñeå nhanh choùng chöùng ñaéc laäu taän11?' Ta ñaõ töøng noùi phaùp raèng: 'Haõy kheùo leùo quaùn saùt caùc aám; ñoù laø boán Nieäm xöù, boán Chaùnh caàn, boán Nhö yù tuùc, naêm Caên, naêm Löïc, baûy Giaùc phaàn, taùm Thaùnh ñaïo phaàn.' Ta ñaõ töøng noùi nhöõng phaùp nhö vaäy ñeå quaùn saùt caùc aám. Theá maø hieän nay vaãn coøn coù thieän nam töû, khoâng muoán noã löïc sieâng thöïc haønh, khoâng noã löïc sieâng vui thích, khoâng noã löïc sieâng suy nghó, khoâng noã löïc sieâng tin töôûng, maø töï bieáng löôøi, khoâng noã löïc taêng tieán ñeå dieät taän ñöôïc caùc laäu! Laïi nöõa, neáu coù thieän nam töû ñoái vôùi nhöõng gì Ta ñaõ noùi, maø quaùn saùt caùc aám, noã löïc sieâng ham muoán, noã löïc sieâng vui thích, noã löïc sieâng suy nghó, noã löïc sieâng tin töôûng, thì coù theå nhanh choùng chöùng ñaéc laäu taän. "Phaøm phu ngu si khoâng hoïc, ôû nôi saéc thaáy laø ngaõ. Neáu thaáy ngaõ, thì ñoù goïi laø haønh12. Haønh naøy, caùi gì laøm nhaân, caùi gì laø taäp khôûi; caùi gì sanh vaø caùi gì chuyeån13? AÙi ñöôïc sanh bôûi voâ minh xuùc14 vaø duyeân vaøo aùi neân khôûi leân haønh naøy. "AÙi naøy, caùi gì laøm nhaân, caùi gì laø taäp khôûi; caùi gì sanh, caùi gì chuyeån? AÙi naøy laáy thoï laøm nhaân, thoï laø taäp khôûi; do thoï sanh, do thoï chuyeån. "Thoï naøy, caùi gì laøm nhaân, caùi gì laø taäp khôûi; caùi gì sanh, caùi gì chuyeån? Thoï naøy laáy xuùc laøm nhaân, xuùc laø taäp khôûi; do xuùc sanh, do xuùc chuyeån. "Xuùc naøy, caùi gì laøm nhaân, caùi gì laø taäp khôûi; caùi gì sanh, caùi gì chuyeån? Xuùc naøy laáy saùu nhaäp xöù laøm nhaân, saùu nhaäp xöù laø taäp khôûi; do saùu nhaäp xöù sanh, do saùu nhaäp xöù chuyeån. "Saùu nhaäp xöù naøy laø phaùp höõu vi voâ thöôøng, laø phaùp duyeân khôûi

11. Paøli: anantaraø aøsavaønaö khayo hoti, voâ giaùn laäu taän. 12. Haønh . Paøli: saíkhaøro. 13. Nhaân, taäp, sanh, chuyeån töùc boán haønh töôùng cuûa Taäp ñeá trong Thaùnh ñeá hieän quaùn (nhaân, taäp, sanh, duyeân) cuûa Höõu boä, xem Caâu-xaù 23. Paøli: kiönidaøno kiösamudayo kiöjaøtiko kiöpabhavo. 14. Xuùc sanh aùi Paøli: avijjaøsamphassajena... vedayitena... uppannaø taòhaø, khaùt aùi sanh bôûi caûm thoï phaùt sanh töø söï xuùc ñoäng (chaïm) cuûa voâ minh.

cuûa taâm; xuùc thoï, haønh thoï naøy laø phaùp höõu vi voâ thöôøng, laø phaùp duyeân khôûi cuûa taâm15. "Ngöôøi naøo ñaõ quaùn saùt nhö vaäy maø coøn thaáy saéc laø ngaõ; hay khoâng thaáy saéc laø ngaõ maø coøn thaáy saéc laø ngaõ sôû; hay khoâng thaáy saéc ngaõ sôû maø coøn thaáy saéc ôû trong ngaõ; hay khoâng coøn thaáy saéc ôû trong ngaõ maø thaáy ngaõ ôû trong saéc; hay khoâng thaáy ngaõ ôû trong saéc maø coøn thaáy thoï laø ngaõ; hay khoâng thaáy thoï laø ngaõ maø coøn thaáy thoï laø ngaõ sôû; hay khoâng thaáy thoï laø ngaõ sôû maø coøn thaáy thoï ôû trong ngaõ; hay khoâng thaáy thoï ôû trong ngaõ maø coøn thaáy ngaõ ôû trong thoï; hay khoâng thaáy ngaõ ôû trong thoï maø coøn thaáy töôûng laø ngaõ; hay khoâng coøn thaáy töôûng laø ngaõ maø coøn thaáy töôûng laø ngaõ sôû; hay khoâng thaáy töôûng ngaõ sôû maø coøn thaáy töôûng ôû trong ngaõ; hay khoâng thaáy töôûng ôû trong ngaõ maø coøn thaáy ngaõ ôû trong töôûng; hay khoâng thaáy ngaõ ôû trong

töôûng maø coøn thaáy haønh laø ngaõ; hay khoâng thaáy haønh laø ngaõ maø coøn thaáy haønh laø ngaõ sôû; hay khoâng thaáy haønh laø ngaõ sôû maø coøn thaáy haønh ôû trong ngaõ; hay khoâng thaáy haønh ôû trong ngaõ maø coøn thaáy ngaõ ôû trong haønh; hay khoâng thaáy ngaõ ôû trong haønh maø coøn thaáy thöùc laø ngaõ; hay khoâng thaáy thöùc laø ngaõ maø coøn thaáy thöùc laø ngaõ sôû; hay khoâng coøn thaáy thöùc laø ngaõ sôû maø coøn thaáy thöùc ôû trong ngaõ; hay khoâng thaáy thöùc ôû trong ngaõ maø coøn thaáy ngaõ ôû trong thöùc; hay khoâng thaáy ngaõ ôû trong thöùc maø laïi khôûi leân ñoaïn kieán, hoaïi höõu16 kieán; hay khoâng khôûi ñoaïn kieán, hoaïi höõu kieán, nhöng khoâng xa lìa ngaõ maïn. Ngöôøi naøo khoâng xa lìa ngaõ maïn, thì laïi thaáy ngaõ. Thaáy ngaõ, ñoù laø haønh. Haønh naøy, caùi gì laøm nhaân, caùi gì laø taäp khôûi; caùi gì sanh, caùi gì chuyeån? thì nhö tröôùc ñaõ noùi, cho ñeán, ngaõ maïn. “Ngöôøi naøo bieát nhö vaäy, thaáy nhö vaäy, nhanh choùng chöùng ñaéc laäu taän.” Phaät noùi kinh naøy xong, caùc Tyø-kheo nghe nhöõng gì Ñöùc Phaät daïy, hoan hyû phuïng haønh.

15. Taâm duyeân khôûi phaùp phaùp duyeân vaøo taâm maø khôûi.
Paøli: aniccaö saíkhataö paæiccasamuppannaö, (laø phaùp) voâ thöôøng, höõu vi, duyeân khôûi. 16. Hoaïi höõu töùc phi höõu, theo nghóa huûy dieät, khoâng coøn toàn taïi. Paøli: vibhava.

Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.